

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

07 august 2023

Nr. 01-06-51

Stimate Domnule Președinte al Parlamentului,

În conformitate cu art. 88 lit. j) din Constituția Republicii Moldova, cu art. 24 din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova și cu pct. 244 din Regulamentul privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 442 din 17 iulie 2015, prezint Parlamentului, spre examinare, proiectul de lege pentru denunțarea de către Republica Moldova a Statutului Institutului Unificat de Cercetări Nucleare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 557 din 2 august 2023.

În calitate de organ responsabil pentru prezentarea proiectului de lege în Parlament se desemnează Ministerul Educației și Cercetării.

Cu respect,

Sandule
Maia SANDU

Anexe:

1. Copia demersului Cancelariei de Stat	- una filă;
2. Hotărârea Guvernului nr. 557 din 2 august 2023	- 2 file;
3. Proiectul de lege pentru denunțarea Statutului	- 2 file;
4. Copiile textului Statutului	- 26 file;
5. Argumentarea oportunității denunțării Statutului	- 3 file;
6. Copiile avizelor autorităților de resort	- 6 file;
7. Tabelul de sinteză	- una filă.

Domnului Igor GROSU,
Președinte al Parlamentului

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>223</u>
"07"	<u>08</u> 20 <u>23</u>
Gra	

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-76-8186

Chișinău

2 august 2023

Aparatul Președintelui Republicii Moldova

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 24 din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova și pct. 244 din Regulamentul privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 442/2015 se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru denunțarea de către Republica Moldova a Statutului Institutului Unificat de Cercetări Nucleare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 557 din 2 august 2023.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Educației și Cercetării.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege pentru denunțarea Statutului (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
3. Copiile textului Statutului (în limba rusă – 14 file, în limba română – 12 file);
4. Argumentarea oportunității denunțării Statutului (3 file);
5. Copiile avizelor ministerelor și altor autorități administrative centrale (6 file);
6. Tabelul de sinteză (1 filă).

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

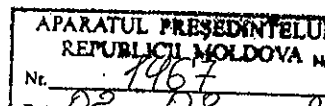
Ex. Z. Gurău
Tel: 022-250482

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242 696

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 557

din 2 august 2023

Chișinău

Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru denunțarea de către Republica Moldova a Statutului Institutului Unificat de Cercetări Nucleare

În temeiul art. 14 alin. (2) și art. 24 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege pentru denunțarea de către Republica Moldova a Statutului Institutului Unificat de Cercetări Nucleare.

Prim-ministru

Contrasemnează

DORIN RECEAN

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nicolae POPESCU

Ministrul educației
și cercetării

Dan Perciun

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru denunțarea de către Republica Moldova
a Statutului Institutului Unificat de Cercetări Nucleare**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Republica Moldova denunță Statutul Institutului Unificat de Cercetări Nucleare.

Art. 2. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica depozitarului denunțarea statutului menționat.

Art. 3 – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

Argumentarea oportunității denunțării Statutului Institutului Unificat de Cercetări Nucleare

A. Descrierea tratatului.

Informații generale: La 26 martie 1956 la Moscova a fost semnat Acordul de organizare a Institutului Unificat de Cercetări Nucleare (*în continuare IUCN*).

Tratatul a avut ca părți semnatare guvernele următoarelor țări (așa cum s-au denumit în perioada semnării tratatului): Guvernele Republicii Populare Albania, Republicii Populare Bulgaria, Republicii Populare Ungare, Republicii Democratice Germane, Republicii Populare Chineze, Republicii Populare Democratice Coreene, Republicii Populare Mongole; Republicii Populare Polone, Republicii Populare Române, Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Republicii Cehoslovace.

Prevederile articolului 7 aliniat 2 al IUCN indică că obținerea calității de membru la această organizație necesită o cerere din partea Guvernului care expune intenția de a adera la aceasta. Astfel, prin scrisoarea numărul 0603-896 din 26 iulie 1992 semnată de Prim-ministrul Republicii Moldova domnul Andrei Sangheli a fost expusă intenția Republicii Moldova de a obține calitatea de membru cu drepturi depline.

Respectiv, procedura a fost îndeplinită pe plan internațional, însă nu și pe plan intern, aceasta fiind realizată mult mai târziu, și anume prin prin Legea nr. 508/2003 privind aderarea Republicii Moldova la Statutul Institutului Unificat de Cercetări Nucleare ¹ La începutul anului 2022 IUCN avea 19 state-membre.

Termenul de valabilitate a tratatului nu este prevăzut în Acord. Art. 39, punct 1 al Acordului stipulează că activitatea Institutului încetează cu acordul membrilor săi sau în cazul în care există mai puțin de trei state membre ale Institutului.

Informații privind conținutul tratatului: Statutul IUCN are 42 articole, care definesc drepturile și responsabilitățile Institutului, modul de organizare, obiectivele activității, procedura de finanțare a activităților Institutului și formarea bugetului acestuia, modul de participare a statelor membri la activități, funcțiile și responsabilitățile Consiliului reprezentanților plenipotențieri ai statelor membre.

Scopul principal al activității Institutului este asigurarea desfășurării cercetărilor teoretice și experimentale în domeniul fizicii nucleare de către oamenii de știință a statelor membre. Institutului Unificat de Cercetări Nucleare este condus de directorul Institutului. De asemenea, Institutul, pe lângă Consiliul reprezentanților plenipotențieri ai statelor membre, are și un Consiliul științific și tehnic, care este un organ consultativ pe lângă Direcția Institutului și are rolul de a asigura participarea personalului științific al Institutului la organizarea activităților sale de cercetare.

Fiecare stat - membru al Institutului Unificat de Cercetări Nucleare aduce contribuții financiare anuale pentru întreținerea Institutului și pentru construcția noilor facilități de cercetare științifică și participă la întreținerea materială a Institutului.

¹ LP508/2003 (legis.md)

B. Analiza oportunității denunțării participării R. Moldova la Statul IUCN.

Punctul (5) al articolului 7 stabilește faptul că orice stat membru al Institutului se poate retrage din calitatea sa de membru, dar nu mai devreme de trei ani de la acceptarea sa ca membru al Institutului. De asemenea, articolul menționat stabilește că retragerea oricărui membru din Institut nu afectează obligațiile sale financiare pentru anul în care acesta se retrage din Institut.

În legătura cu agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei din februarie 2022, Ucraina, Cehia și Polonia au ieșit din componența IUCN din 01 ianuarie 2023. Republica Slovacă și-a suspendat drepturile, privilegiile și obligațiunile fata de IUCN, iar Bulgaria și România și-au suspendat participarea la lucrările Comitetului Reprezentanților Plenipotențieri ai Guvernelor Statelor-membri și a Comitetului Financiar al IUCN. Colaborarea institutelor de cercetare din Republica Moldova cu IUCN era tradițional bazată pe activitatea laboratoarelor de fizica teoretică de la Institutul de Fizică Aplicată, care se axau pe cercetări în domeniul fizicii nucleare, fizicii particulelor elementare și fizicii stării condensate. Ulterior, s-au inclus și cercetătorii de la Institutul de Chimie, Universitatea de Stat din Moldova și alte instituții, efectuând lucrări de cercetare în chimia ecologică, biologia radiologică și alte domenii.

Este de menționat că în ultimii ani, interesul instituțiilor de cercetare de a delega cercetători pentru efectuarea lucrărilor la IUCN s-a diminuat. Actualmente, laboratoarele de la Institutul de Fizică Aplicată cu tematica respectivă nu mai există, respectiv sistându-și activitatea și grupurile de cercetători. Astfel, Programul de Stat pentru anii 2020-2023 în domeniile cercetării și inovării nu conține proiecte pe tematica respectivă.

Numărul de cercetători delegați de institutele de cercetare și universități pentru efectuarea lucrărilor la IUCN s-a diminuat treptat după cum urmează: 6 cercetători în anul 2017; 6 cercetători și 3 studenți în anul 2018; 7 cercetători și 3 studenți în anul 2019; 5 cercetători în anul 2020; 4 cercetători în anul 2021; 4 cercetători în anul 2022 și 3 cercetători în anul 2023.

Totodată, cotizația Republicii Moldova la IUCN, calculată în baza unei formule comune pentru toate statele-membre, în funcție de produsul intern brut al statului în ultimii 3 ani, crește constant, după cum urmează: 132,7 mii \$ în anul 2018; 134,9 mii \$ în anul 2019; 140,9 mii \$ în anul 2020; 167,6 mii \$ în anul 2021; 185,5 mii \$ în anul 2022.

Cotizația Republicii Moldova pentru anul 2023 va constitui 202,4 mii \$, iar conform deciziei luate la ședința Consiliului Statelor-membre ale IUCN din noiembrie 2022, cotizațiile urmează să crească cu cel puțin 5 % anual începând cu anul 2024. Republica Moldova s-a abținut de la vot pentru paragraful respectiv al protocolului. Astfel, Republica Moldova plătește peste 200 mii \$ (aproximativ 4 mln. lei) pentru cercetările efectuate de către 3 cercetători. Totodată, suma de 4 mln. lei este costul mediu a 2 proiecte de cercetare din cadrul Programului de Stat pentru anul 2023 în domeniile cercetării și inovării, în cadrul cărora sunt antrenați în mediu 18 cercetători per proiect.

În aceste condiții, având avizele favorabile în acest sens ale Academiei de Științe a Moldovei, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, dar și urmare consultării cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și Ministerul Finanțelor, considerăm oportun denunțarea participării R. Moldova la Statutul IUCN din 01 ianuarie 2024. Reluarea ulterioară a participării Republicii Moldova la IUCN ar putea fi realizată în rezultatul unei analize complexe a interesului universităților pentru utilizarea infrastructurii de cercetare a Institutului, capacităților de delegare a cercetătorilor, evaluării impactului posibil al activităților de cercetare a persoanelor delegate pentru Programul Național de Cercetare și Inovare în raport cu cotizația Republicii Moldova la IUCN.

Menționăm că denunțarea participării R. Moldova la Statutul IUCN nu implică careva consecințe politice pe plan intern, la nivel bilateral, regional și multilateral și nici financiar-economice. Din contra, R. Moldova va economisi resurse financiare pentru a investi în cercetări la nivel național și internațional în conformitate cu prioritățile actuale în domeniile cercetării și inovării.

De asemenea, subliniem că denunțarea nu presupune modificări în legislație, nu există instituție ce ar urma să fie lichidată și nu necesită elaborarea unui plan de acțiuni care să asigure denunțarea tratatului.

Efecte în raport cu alte Părți la tratat și cu Părțile terțe nu se prevăd.

Ministerul Educației și Cercetării solicită susținerea propunerii de denunțare a participării Republicii Moldova la Statutul Institutului Unificat de Cercetări Nucleare.

Ministru

Anatolie Topală